

LEXNOVA NYHETER

Barnkonventionen ger modern vårdnaden av 15-åring med särskilt förordnade vårdnadshavare

Publicerad
19 OCT 2023

Hovrätten låter, med stöd av barnkonventionens och föräldrabalkens bestämmelser om barns rätt att uttrycka sin åsikt, en 15-årig pojkes starka vilja att vara hos sin mamma få avgöra beslutet att flytta vårdnaden till henne från särskilt förordnade vårdnadshavare. Tingsrätten ansåg att modern saknar nödvändiga föräldraförmågor.

Den aktuella kvinnan är mor till sammanlagt fem barn. Den nu aktuella sonen är född 2008. Pojkens särskilt förordnade vårdnadshavare har i ansökan till Västmanlands tingsrätt begärt att bli entledigade.

Den biologiska modern vill att vårdnaden skulle övergå på henne.

Bakgrunden är att den 14 november 2014 beslutade ordföranden i Vård- och omsorgsnämnden i Sala kommun med stöd av 6 § LVU att omedelbart omhänderta både pojken och hans bror.

Förvaltningsrätten fastställde besluten den 21 november 2014.

I dom den 16 januari 2015 biföll förvaltningsrätten Vård- och omsorgsnämnden i Sala

kommuns ansökningar och förordnade att bröderna skulle beredas vård med stöd av 1 och 2 §§ LVU.

I sina domskäl angav förvaltningsrätten bland annat att utredningarna visar att bröderna har utsatts för misshandel i hemmet. Ingenting i utredningarna visar att misshandeln skulle ha upphört. Vidare framstod inte misshandeln som någon enstaka överilad handling utan som ett led i uppfostran av barnen och det fick därför även anses föreligga en påtaglig risk för att barnens hälsa eller utveckling skadas.

Efter ansökan från Vård- och omsorgsnämnden i Sala kommun utsåg Västmanlands tingsrätt i dom den 18 december 2020 ett gift par att såsom särskilt förordnade vårdnadshavare utöva vårdnaden om den nu 15-årige pojken. Samma dag beslutade tingsrätten på motsvarande sätt avseende brodern.

Av utredningen i det målet framgår att båda barnen, då 10 och 12 år gamla, hade funnit sig till rätta i familjehemmet där de bott i sex år och att de känner sig trygga där och vill stanna kvar. Barnens skolgång uppgavs fungera bra och barnen hade dessutom ett stort stöd av varandra i familjehemmet.

Mamman uppgav att sonen har i drygt ett år bott tillsammans med sin biologiska mamma och sina småsyskon i hennes hem i Västerås. Han har bytt skola från skolan i Skultuna till skola i Västerås under skolans höstlov 2022. Pojken trivs hemma hos henne och har anpassat sig där. Familjehemsföräldrarna har medverkat till att pojken har kunnat bo hos henne genom att bidra till hans försörjning med ca. 2 000 kronor per månad. Mot bakgrund av vad som ovan nämns är det bästa för pojken att tingsrätten utser mamman till hans vårdnadshavare.

I utredningen enligt 6 kapitlet 19 § tredje stycket föräldrabalken som lämnats in av Familjerättsgruppen i Västerås kommun i ärendet om entledigande av särskild förordnad vårdnadshavare skriver utredarna bland annat följande: Då familjehemsföräldrarna begärt att entledigas som vårdnadshavare ser vi ingen annan möjlighet än att modern blir vårdnadshavare för pojken. Hon är hans biologiska mamma och det är hos henne han bor. Han skulle heller inte acceptera någon annan som vårdnadshavare och utifrån hans ålder och starka vilja så ser vi ingen annan möjlighet än att föreslå att mamman får förtroendet att bli vårdnadshavare.

Västmanlands tingsrätt ansåg att det förhållande att pojken inte vill ha kvar de aktuella makarna som särskilt förordnade vårdnadshavare ska självklart tas på allvar. Även om pojken är 14 år gammal (15 numera) ansåg tingsrätten inte att utredningen visar att han har en sådan mognad eller insikt att hans vilja kan vara avgörande för bedömningarna i målet. Det gäller särskilt frågan om moderns föräldraförmåga.

Sammantaget ansåg tingsrätten att utredningen visar på så stora brister moderns föräldraförmåga att det för närvarande saknas förutsättningar att flytta över vårdnaden om pojken till henne.

Svea hovrätt skriver att även om det av vårdnadsutredningen framgår att det har förekommit några allvarliga incidenter, i bland annat skolan, i december 2022 och i januari 2023 framgår också att det går bra för pojken i skolan och att han har hög närvaro. Det finns idag inga uppgifter om större oro för honom. Det framgår också av utredningen att modern har många goda förmågor även om hon också har stora utmaningar och svårigheter i sitt föräldraskap. Vårdnadsutredarna har resonerat kring fördelar och nackdelar med att mamman blir vårdnadshavare och landat i att det bästa för honom i den uppkomna situationen är att hon blir det.

Till detta kommer att pojken själv, som idag är 15 år gammal, inte accepterar någon annan vårdnadshavare för honom än sin mamma. Han har också tydligt visat detta genom att helt enkelt på eget bevåg flytta till henne och byta skola. Hans starka vilja bör få inflytande på hovrättens beslut, vilket överensstämmer med barnkonventionens och föräldrabalkens bestämmelser om barns rätt att uttrycka sin åsikt och att åsikten ska få betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (artikel 12 i FN:s Barnkonvention och 6 kap. 2 b § föräldrabalken).

När hovrätten tar hänsyn till det som kommit fram i målet blir slutsatsen att pojkens vilja blir avgörande och att mamman ska bli vårdnadshavare för honom även slutligt. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

Mikael Kindbom

Instans: Hovrätterna

Rättsområden: [Vårdnad, umgänge och boende](#), [Adoption och föräldraskap](#), [Socialrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter